

Federació de
Municipis de
Catalunya

PARLAMENT DE CATALUNYA

Projecte de llei de composició del Consell d'Educació de Catalunya

(tram. 353-00741/13)

**COMPAREIXENÇA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA
(FMC)**

l'Il·lm. Sr. Eduard Rivas Mateo, Alcalde d'Esparreguera

Dilluns, 13 de març de 2023

I·lustre Senyores i II·lustre Senyors,

Comparec avui en aquesta ponència que estudia el **Projecte de llei de composició del Consell d'Educació de Catalunya** amb l'objectiu de poder-los exposar quin és el posicionament que té la Federació de Municipis de Catalunya en relació amb aquesta proposta legislativa.

La meua intervenció no serà gaire extensa, però sí que vol mostrar com hi ha un aspecte concret del projecte de llei, que per la seva afectació als governs locals, hauria de ser replantejat.

L'any 1985 quan es va aprovar la Llei Orgànica del Dret a l'Educació (LODE), en què es regulava amb caràcter general la participació en el sistema educatiu no universitari, el Parlament de Catalunya aprovà la Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels consells escolars, per la qual s'estructurava aquesta participació a Catalunya en tres nivells de representativitat: el Consell Escolar de Catalunya (CEC), els consells escolars territorials (CET), i els consells escolars municipals (CEM). Així doncs, en un primer graó de representativitat de tot Catalunya, calia situar al Consell Escolar de Catalunya, mentre que els consells escolars territorials i els consells escolars municipals eren organismes de participació i consulta de l'àmbit de les àrees territorials en què s'estructurava l'Administració educativa i de l'àmbit dels municipis. Per tant, el Consell Escolar de Catalunya, es constituïa com el màxim organisme consultiu en matèria d'ensenyament no universitari dins l'àmbit territorial de Catalunya i com el organisme de representació superior dels sectors afectats.

A aquest òrgan se li atribuïen funcions que es trobaven estretament relacionades amb aspectes globals, vinculats directament a la política general educativa i amb repercussió a tot Catalunya. La seva composició tenia molt presents les tasques que se li atribuïen, i per aquest motiu, com assenyalava el preàmbul de la Llei 25/1985, es va preveure una "àmplia representació qualitativament i quantitativament ponderada dels interessos socials i professionals de Catalunya en el nivell educatiu no universitari". En el cas concret, de l'Administració local, l'art. 4.1.K preveia que fos representada per sis representants a proposta de "les federacions i les associacions de municipis de Catalunya".

Però amb l'entrada en vigor de la Llei 12/2009, de 10 de juliol (en endavant la LEC), la Llei 25/1985 es va derogar, i per aquest motiu la regulació actual del Consell es troba a l'art. 171 del seu text legal. Segons aquest article, el Consell és l'organisme superior de consulta i participació dels sectors afectats en la programació general de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit de l'Administració de la Generalitat.

Segons la LEC, el Consell continua tenint unes funcions que es detallen a l'apartat segon del mateix article, mentre que la seva composició es regula a l'apartat sisè. Segons aquest apartat, la composició ha de ser establerta per llei, i és el Govern el competent per fer els nomenaments dels seus membres. Al marge de

l'art. 171 de la LEC també cal tenir present la disposició transitòria primera del mateix cos legal, segons el qual "la fórmula de composició" s'haurà de mantenir "com a màxim fins al finiment del termini de desplegament" de la LEC.

Des de la constitució del Consell el 20 de novembre de 1986, aquest ha aprovat més de tres-cents dictàmens sobre les disposicions normatives trameses per la Conselleria d'Ensenyament i més d'un centenar de documents i informes sobre temes educatius, elaborats a iniciativa pròpia. Aproximadament unes quatre-cents persones han format part del Consell, i en qualitat de representants dels sectors de l'àmbit educatiu local, les entitats locals han estat representades per més de 41 representants.

Com s'ha dit, el Consell té atribuïdes funcions de consulta (art. 171.3 de la LEC) en relació amb els avantprojectes de llei i els projectes de disposicions generals de l'àmbit educatiu que ha d'aprovar el Govern o el conseller o consellera del Departament; la programació de l'oferta educativa del Servei d'Educació de Catalunya; les normes generals sobre construccions i equipaments escolars; les actuacions generals dirigides a millorar la qualitat de l'ensenyament i millorar-ne l'adequació a la realitat social de Catalunya, i les dirigides a compensar les desigualtats i les deficiències socials i individuals; els criteris de finançament de la prestació del Servei d'Educació de Catalunya; les bases generals de la política de beques i d'ajuts a l'estudi. Hom pot deduir que totes aquestes matèries tenen una estreta relació amb els governs locals de Catalunya. A més, quan es legisla sobre els aspectes generals del sistema educatiu de Catalunya, la capacitat d'incidència del Consell en la política educativa del Govern és important, perquè els seus dictàmens són preceptius, però no vinculants. A més, el Consell pot formular per iniciativa pròpia propostes al Departament competent en matèria d'ensenyament sobre qüestions relacionades amb la qualitat de l'ensenyament (art. 171.5 LEC). I també és competent per reflexionar sobre temes d'actualitat o que preocupen la comunitat educativa; per realitzar estudis o treballs mitjançant subcomissions específiques; per organitzar jornades de reflexió al voltant de qüestions educatives concretes, etc. **En definitiva el paper del Consell com a òrgan de participació i consulta en matèria de política educativa en l'àmbit de Catalunya és indiscutible, com també ho és la necessària presència i representació dels governs local en la composició del Consell.**

Els governs locals tenen un paper molt actiu en matèria d'educació, tal com explicarem a continuació, i aquesta circumstància hauria de servir per justificar que, com a mínim, la representativitat dels ens locals fos la mateixa que actualment tenen reconeguda. És a dir, el fet d'incorporar nous actors al Consell, si bé és quelcom positiu doncs pot servir per revitalitzar aquest òrgan, perquè permetrà que la seva composició sigui equivalent a la presència dels diferents agents de l'entorn educatiu. Ara bé, som de la opinió que, aquestes noves incorporacions, no han d'anar en detriment de la d'altres agents que tenen un paper fonamental en l'articulació de les polítiques educatives. El fet que els governs locals integrin el sector de les administracions públiques, que veu reduïda la seva presència, no creiem que hagi de comportar la disminució de la representativitat local.

A continuació tractarem d'explicar perquè considerem que el món local no hauria de veure disminuïda la seva presència en la composició final del Consell, quan aquesta sigui establerta. Perquè aquest és un dels factors que ens preocupen d'aquesta llei. Ens preocupa el fet que com la iniciativa legislativa no concreta el nombre de representants que integren les vocalies del consell, perquè només s'estableix una divisió per terços, en el moment en què es concretin el nombre concret de vocalies de cada terç, els governs locals puguin veure reduït el nombre de persones que els representen.

Abans hem dit, que els ens locals, són uns agents i actors importants en matèria de polítiques d'educació. Explicarem per què i com. Per fer-ho cal tornar al moment en què es va aprovar la LEC, l'any 2009. A Catalunya, aquesta llei capçalera en matèria d'educació, va fer un reconeixement jurídic i explícit al paper actiu dels ajuntaments en matèria d'educació, en un escenari on molts ajuntaments havien anat assumint moltes més competències de les competències pròpies previstes per la normativa de règim local. La LEC també va propiciar i enfortir un procés de descentralització política en matèria d'educació, amb la definició d'un marc competencial en el qual els ajuntaments assumien jurídicament noves competències pròpies en la programació i gestió de determinades ofertes educatives i en la coordinació dels serveis educatius i socials. En aquest marc, també se'ls va atribuir noves competències compartides amb el Departament d'Ensenyament, en àmbits com els de la programació de l'ensenyament, l'admissió d'alumnat o l'acompanyament a l'escolaritat, entre d'altres. Per tant, a partir d'aleshores hi ha hagut una corresponsabilitat entre els diferents nivells d'administració, la local i l'autonòmica, en matèria d'educació. Malgrat que des de fa molts anys que el món municipal ve desenvolupant estratègies d'èxit de millora de la realitat socioeducativa des de la voluntat política i tècnica, perquè és en el territori on es produeix una interrelació més gran entre els diferents nivells d'educació, el formal i el no formal, sovint aquest esforç no es prou reconegut. Tanmateix, el treball integrat entre els diferents agents i àmbits educatius, i avançar en la gestió de l'educació des del territori, des de la proximitat, des de l'aportació dels ajuntaments en el desplegament de polítiques educatives, ha estat i és del tot necessari. Només cal veure com en els darrers anys, la corresponsabilitat dels ajuntaments ha augmentat significativament, en àmbits com la planificació educativa, la diversificació i avaluació educativa, i també en l'increment dels plans educatius municipals, els Plans Educatius d'Entorn, que orienten la intervenció dels ajuntaments. Això ha fet que avui, cada cop més ajuntaments estiguin ben preparats i disposats per assumir un protagonisme creixent en el desenvolupament de polítiques educatives.

Ara bé, aquesta major implicació en matèria educativa no ha estat pas uniforme arreu del territori, perquè el fet que un municipi sigui més gran, és un factor que permet que es pugui dedicar més recursos en relació amb el que poden dedicar-hi els municipis més petits. A més les restriccions pressupostàries que molts ajuntaments han patit i que avui, malauradament, per la conjuntura actual continuen patint, determina el grau d'una major o menor corresponsabilitat. Per aquests i altres motius, ara més que mai és necessari un major finançament en matèria de polítiques d'educació per tal que la descentralització i la

corresponsabilitat siguin reals i no depenguin de factors com la grandària o les disponibilitats financeres dels pressupostos municipals.

D'una manera molt més particular, quines són les actuacions que desenvolupen els ens locals? Segons dades que es desprenen del "Panel de Polítiques públiques locals d'Educació de 2021" elaborat per la Fundació Carles Pi i Sunyer: gairebé el 100% (98,7%) dels municipis tenen treballadors municipals dedicats a educació, situant-se la mitjana, en un 4,1 treballadors. Aquesta dada explica per si mateixa la importància que té l'educació en el món municipal, no només per poder desenvolupar les competències pròpies que la normativa de règim local estableix fonamentalment a l'art 25.2.n de la LRBRL (relatives a la vigilància escolaritat obligatòria, solars per la construcció de centres, conservació, manteniment i vigilància educació infantil, primària i educació especial) o les competències delegades (creació, manteniment i gestió de les escoles i activitats complementàries), sinó també per dur a terme totes aquelles altres que els ajuntaments no per competència si no per incumbència han anat assumint al llarg dels anys.

Aquest "Panel" també recull com la major part de municipis desenvolupen: actuacions de promoció d'activitats educatives tant en horari lectiu i més enllà de l'horari lectiu amb finançament municipal, com despleguen Oficines Municipals d'Escolarització, programes de vinculació de l'escola al territori, programes d'acompanyament i formació de famílies, programes de dinamització d'AMPES, programes de lluita contra l'absentisme, contra l'abandonament escolar, millora de l'èxit escolar, programes de diversificació curricular, tallers d'estudi assistit, programes de transició escola-treball, escoles d'adults, música, dansa, etc. Moltes d'aquestes actuacions promogudes pels ajuntaments responen a necessitats socials existents, i són complementàries a la intervenció d'altres administracions, i sovint només tenen sentit si es gestionen i es proveeixen com a recursos, programes i serveis de proximitat del territori. I precisament la proximitat, conjuntament amb l'equitat i la corresponsabilitat són els tres principis que aporten valor a la política educativa. I en la defensa d'aquests valors els governs locals són un actors claus. I precisament, per aquesta capacitat d'actors dinamitzadors de les polítiques educatives i per la seva llarga trajectòria i experiència, els ens locals no han de perdre representativitat en el conjunt del Consell encara que calgui sumar a nous actors que fins ara no s'havia tingut en compte. L'entrada de nous col·lectius no pot ser perquè els governs locals vegin reduïda la seva presència.

Sense voler ser exhaustius són moltes les polítiques educatives on intervé el món local. Perquè: intervé en la planificació; en la promoció d'activitats educatives; intervé en programes de vinculació escola-territori; desplega oficines municipals d'escolarització (OME); planifica plans educatius d'entorn; desplega i gestiona centres oberts, ludoteques, casals infantils; té programes d'acompanyament i formació de famílies; té programes de dinamització d'AMPES; té programes lluita contra l'absentisme; té programes lluita contra l'abandonament escolar prematur; té projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar; té programes d'orientació formativa; té programes de transició entre etapes educatives; té programes de diversificació curricular; té programes de promoció de la convivència i mediació escolar; promou l'equitat en

l'admissió; té tallers d'estudi assistit, tutories d'acompanyament i altres programes de reforç escolar; concedeix beques i ajuts de suport a l'escolaritat; té escoles d'adults; té escoles de música o dansa; s'encarrega de la formació per l'ocupació, etc.

L'FMC va ser consultada quan aquesta iniciativa legislativa va ser tramitada per l'Administració de la Generalitat abans que es presentés en aquesta cambra legislativa. En aquell tràmit, la nostra entitat ja va manifestar que en conjunt la iniciativa li semblava encertada, especialment pel que feia a la voluntat de complir amb el mandat establert en la LEC i amb la intenció d'actualitzar la seva composició, però al mateix temps, també va traslladar un única consideració, que tenint present la versió final del text que s'ha presentat a aquesta cambra no ha estat atesa. I és la mateixa idea que ara fa una estona, ja he exposat: la recança que la reformulació dels espais de participació per possibilitar l'entrada de nous agents de l'entorn educatiu, no suposi al mateix temps un retrocés de la representativitat del món local. Per això considerem que la proposta actual de composició que només garanteix una distribució en terços, però que no quantifica els nombre de representants que integra cadascun d'ells no garantirà una correcta representació dels governs locals. Per aquest motiu, els demanem que reconsiderin aquest concret aspecte d'aquesta proposició normativa, i prenguin com a exemple el sistema actual de funcionament que sí que concreta el nombre de representants que té cadascun dels agents representats als Consell.

Quedo a l'espera de les preguntes o consideracions que vulguin plantejar-me.

Gràcies per la seva atenció,

Parlament de Catalunya, 13 de març de 2023